

Iustum Aequum Salutare

XV. 2019. 1. • 129–141.

A RÁGALMAZÁS ÉS BECSÜLETSÉRTÉS JOGI TÁRGYA

GYULAY Dániel
PhD-hallgató (PPKE JÁK)

1. A jogi tárgy, mint a deliktumok központi eleme

A jogi tárgy a bűncselekmények központi eleme, és a tényállások csoportosításának alapját képező védett érték, érdek. Ennek fogalmát azonban a témával foglalkozó szerzők eltérő szemlélettel és eltérő eredményekkel ragadták meg. Nagy Ferenc például formai és tartalmi megkülönböztetés szerint summázza a definíciót. A jogi tárgy – megközelítése szerint – formailag az a jelenség, melyet a bűncselekmény támad, illetve a büntetőjog véd. Tartalmi szempontból meg a társadalom elemi fontosságú olyan érdekeit összegzi, melyet a büntetőjog normák megalkotásával szankció kilátásba helyezésével tilt. Tehát a jogi tárgyat egy sérthető állapotként ábrázolja, melynek betartása a társadalom és a közösség érdeke, annak sérelme ellen pedig védekezni lehet, illetve kifejezetten kell.¹ Összefoglalóan jogtárgyvédelemként jelöli meg a büntetőjog feladatát, mely szerint az állam állampolgárainak a szabad és békés együttélést valamennyi alkotmányjogilag biztosított alapjog gyakorlásával biztosítani kell.²

Pokol Béla álláspontja szerint, a jogi tárgyat a materiális jogellenesség körében kell kezelni, mondván, hogy a jogi tárgy feladata annak meghatározása is, hogy a jogalkotó mit minősíthet bűncselekménynek. Következésképpen, a jogalkotó csak a jogi tárgy védelme érdekében alkothat büntetőjogi tényállást, ennek hiányában pedig nem lehet semmilyen cselekvést szankcióval fenyegetni. Pokol Béla ezzel szemben elfogadhatóbbnak tartja az egyszerű „metodikai jogi tárgy” felfogásnak a megállapítását, mely csak rendszerezi a bűncselekményfajtákat, de nem szab határokat a jogalkotó számára.³

¹ BELOVICS Ervin – GELLÉR Balázs – NAGY Ferenc – TÓTH Mihály: *Büntetőjog I.* Budapest, HVG-Orac, 2012. 173–174.

² NAGY Ferenc: Gondolatok és kérdések a jogellenesség és a jogi tárgy köréből. *Bűnügyi Szemle*, 2009/1. 21.

³ POKOL Béla: A jogellenesség és a jogi tárgy mint a büntetőjogi dogmatika kategóriái. *Bűnügyi Szemle*, 2009/1. 37–38.

Szomora Zsolt az előbbiekkal ellentétben Schultheisz, Oppenheim és Honig álláspontjára alapozva nem fogadja el a jogi tárgy absztrahálását, tekintettel arra, hogy a fogalom általánosítása kiüresíti azt. Következésképpen, a jogi tárgyat nem az érdekekkel, hanem az érdek tárgyával azonosítja, a tényleges tartalmat pedig a funkciójából vezeti le.⁴

A magam részéről Belovics Ervin indoklásával értek egyet, ugyanis megállapítása szerint: „*a védett jogtárgy az az érdek vagy érték, amely a büntetőjog oltalmazására szorul, tekintettel arra, hogy az ellene irányuló támadások súlyosan sértik vagy veszélyeztetik a társadalom érdek-érték rendszerét*”.⁵ Következésképpen a rágalmazás és becsületsértés tényállásánál azt a védett érdeket vagy értéket kell keresni, amit a bűncselekmény támad, és amely ez által a büntetőjog oltalmazására szorul.

2. A rágalmazás és becsületsértés jogi tárgya

A rágalmazás és a becsületsértés tényállása egyaránt az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények fejezetében található. E két deliktum jogi tárgya tekintetében a jogi irodalom és a joggyakorlat meglehetősen megosztott. Egyesek a becsületet összefoglaló jogi tárgyként kezelik a rágalmazás és becsületsértés tényállására,⁶ mások a rágalmazás jogi tárgyaként a társadalmi megbecsülést,⁷ a becsületsértés tárgyaként pedig az emberi méltóságot határozzák meg,⁸ a joggyakorlatban

⁴ SZOMORA Zsolt: *Alkotmány és anyagi büntetőjog. A büntetőjog-alkotmányosságának egyes kérdései*. Szeged, A Pólay Elemér Alapítvány Iurisperitus Betéti Társasága, 2015. 27–29.

⁵ BELOVICS Ervin: *Büntetőjog I*. Budapest, HVG-Orac, 2017. 177.

⁶ Fővárosi Törvényszék Bf.14187/2012/11.: A rágalmazás jogi tárgya a becsület, mint a személyiségi jog lényeges része. A becsület, mint büntetőjogi védelemben részesülő jogi tárgy egyrészt az egyént megillető társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot foglalja magában. Miskolci Járásbíróság B.1421/2013/11.: A rágalmazás jogi tárgya a becsület és ez büntetőjogi értelemben tágabban értelmezhető. Magában foglalja egyrészt az egyént megillető társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot. Nyíregyházi Járásbíróság B.1037/2011/86.: A rágalmazás és a becsületsértés jogi tárgya a becsület. Nyíregyházi Törvényszék Bf.184/2016/5. A rágalmazás és a becsületsértés jogi tárgya egyaránt az emberi becsület. Ez egyrészt a társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot foglalja magába. Debreceni Ítéletábra Bhar.472/2016/6. számú határozat álláspontja szerint a rágalmazás jogi tárgya a becsület, mely a tárgyalalmi megbecsülésből és az emberi méltóságból tevődik össze. Kúria Bfv.1519/2015/7.: A rágalmazás és a becsületsértés védett jogi tárgya azonos: az emberi becsület. [...] A becsület, mint büntetőjogi védelemben részesülő jogi tárgy, két elemből tevődik össze: egyrészt a társadalmi megbecsülésből, másrészt az emberi méltóságból.

⁷ Győri Ítéletábra Bhar.92/2015/4.

⁸ BELOVICS Ervin – MOLNÁR Gábor Miklós – SINKU Pál: *Büntetőjog II*. Budapest, HVG-Orac, 2014. 290. TÓTH J. Zoltán: *A büntetőjogi rágalmazás és becsületsértés*. Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanárs Médiatudományi Intézete, 2017. 110. PRINCZ Katalin: *A rágalmazás, becsületsértés és kegyeletértés*. [Acta Iuvenum Caroliensia II.] Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2012. 54–55. BÉKÉS Ádám: Az emberi méltóság és az egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények. In: POLT Péter (főszerk.): *Új Btk. Kommentár 4. kötet, Különös Rész*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati és Tankönyv Kiadó, 2013. 131. (Békés Ádám a méltóság fogalmába beleérti a jóhírnévhez való jogot is.) Pesti Központi Kerületi Bíróság B.11138/2016/3. számú határozata: A rágalmazás jogi tárgya az egyén társadalmi megbecsülése, valamint az emberi méltóság. Fővárosi Törvényszék Bf.7671/2015/5.: A becsületsértés jogi tárgya az emberi méltóság. Fővárosi Törvényszék

pedig olyan meghatározás is előfordul, ahol a becsületet az emberi méltóságnál tágabban értelmezik.⁹

A fent kifejtett példákkal ellentétben, mindenekelőtt megjegyzem, hogy a becsületsértés jogi tárgya hasonló, azonban nem azonos a rágalmazásával. Álláspontom szerint ugyanis, a rágalmazás jogi tárgya a *társadalmi megbecsülés*, míg a becsületsértése a *becsület*. Véleményem szerint, a becsület a személy kiteljesedésének, de nem kizárólag az emberi méltóságnak a része.

Az emberi méltóság valójában egy olyan fogalom, mely minden alapjog anyajogának tekinthető, így az emberi méltóság teljes egészének jogi meghatározása lehetetlen. Ennek oka, hogy az emberi méltóság több védett értéket is magában hordoz, és az ember lényét több szempontból is oltalom alá vonja. Ez a virtuális pajzs, a természetes személy fizikai, szellemi, és emberfogalmi meghatározása előtti és utáni megjelenésére is egyaránt kiterjed. Az alapjog így tovább szűkíthető, melynek eredményeként eljutunk a becsülethez, mint védett jogi tárgyhoz.

Az emberi méltóságot a becsület jogi fogalmától a védett jogi tárgy értelmében kell elhatárolni. Ez pontosan azt jelenti, hogy a büntetőjogi becsület egy másik alapjog, legtöbb esetben a véleménynyilvánítás határát átlépő kijelentések – és egyéb tevékenységek – következtében sérül, melynek megvalósítására az emberi méltóság és a véleménynyilvánítás találkozásával kialakított objektív dogmatikai és joggyakorlati határ átlépésével nyílik lehetőség.¹⁰ Az emberi méltóság azonban más, ugyanis annak megsértésére lehetőség van a véleménynyilvánítás szabadsága miatt engedélyezhető kijelentésekkel, melyek ugyan sértik a szubjektív becsületérzetet, viszont az alapjogok konkurálása miatt, az alapjog korlátozása lehetővé teszi, hogy bizonyos emberi méltóságot sértő megjegyzések ne kerüljenek szankcionálásra. Következésképpen, az emberi méltóság sérelméhez nem szükséges a joggyakorlat által kialakított objektív szint elérése, mivel nem az a releváns, hogy megvalósul-e a rágalmazás vagy becsületsértés tényállása, hanem az, hogy a cselekedet sértette-e magát az alapjogot. Mindezek alapján a méltóság jogilag egy nehezen megfogható definíció, mely magába foglalja a személy becsületérzetét, a megkülönböztetés tilalmát és más hasonló elemeket, melyek az emberi érzelmeket vagy akár a testi épséget is sértheti. Így az emberi méltóság fogalmába beletartozik a természetes személy szubjektív becsületérzete is, és csak ennek

Bf. 10.387/2013/7.: A becsületsértés jogi tárgya az emberi méltóság. Pesti Központi Kerületi Bíróság B. 10.082/2013/7.

⁹ Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság Bpk.269/2014/18.: A rágalmazás vétségének jogi tárgya az emberi becsület, amely a személyiségi jog lényeges részét képezi. A becsület – mint büntetőjogi védelemben részesített jogtárgy – két elemből tevődik össze; egyrészt magában foglalja a társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot. Nyíregyházi Törvényszék Bf.947/2015/9.: A rágalmazás és a becsületsértés jogi tárgya egyaránt az emberi becsület. Ez egyrészt a társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot foglalja magában.

¹⁰ Pesti Központi Kerületi Bíróság B.11138/2016/3.: A rágalmozó tényállításnak a becsület csorbítására alkalmasnak kell lennie, ez nem a sértett szubjektív értékítéletétől, vagy érzelmi beállítottságától, hanem a társadalomban kialakult objektív értelmezéstől függ, ezért ennek vizsgálata mindig a konkrét ügyvel összefüggésben történik.

egy részét védi a büntetőjog.¹¹ Következésképpen a rágalmazás és becsületsértés védett jogi tárgya nem az egész emberi méltóság, hanem annak csak a bírói gyakorlat által oltalmazott része. Ennek oka, hogy a büntetőjognak csak a jogellenes cselekményekkel szemben kell oltalmat nyújtania. Így – többek közt –, ami a véleménynyilvánítás szabadsága alapján megengedett, az nem minősülhet olyan érdeknek vagy értéknek, mely oltalomra szorulna, ezért erre a jogi tárgy fogalma sem terjedhet ki.¹²

A becsület emberi méltósággal azonosítása azonban további helyesbítésre is szorul. A büntetőjogi becsület – a polgári jog gyakorlatával ellentétben – nem csak a természetes személyeket védi. A becsületsértés és a rágalmazás passzív alanyai közt a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok is helyt kapnak, így ha a jogi tárgyat kizárólag az emberi méltóságra szűkítenénk, akkor ezek a személyek nem élveznének büntetőjogi oltalmat, hiszen azzal – emberi mivoltuk hiányában – a passzív alanyok egy köre elesne a védelemtől. Az ő esetükben a védett jogi tárgyat egy másik alapjogból kell levezetni, mely emberi mivolt nélkül is alkalmazható. Ha az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát¹³ és az Alaptörvényben meghatározott alapjogokat vesszük alapul, akkor a jó hírnévhez való jog az, ami emberi mivolt hiányában is relevanciával bír. Ennek hazai alkalmazása azért is indokolt, mert az EJEB a jó hírnév védelmében keresztül vizsgálja a hazai gyakorlatot, magába foglalva ezzel a Ptk.-ban definiált jóhírnév-megsértést, a büntetőjogi és polgári jogi becsületsértést, valamint a rágalmazás tényállását is. Tekintettel tehát az EJEB gyakorlatára – legalább a jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok vonatkozásában – a véleménynyilvánítással megvalósított bűncselekmények esetén a mögöttes alapjog meghatározására, az emberi méltóság helyett a jó hírnév védelméhez való jog használatát tartom indokoltnak. Ennek oka, hogy a jó hírnévhez való jog a természetes személyek esetén az emberi méltóságból levezethető, valamint egyben a jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok vonatkozásában is alkalmazható. Ezzel azonban az emberi méltóság mögöttes alapjogi szerepét nem kívánom mellőzni, hiszen a természetes személyek vonatkozásában a jó hírnév is az emberi méltóság anyajogának tekintendő.

A becsületsértés tényállásának elemzése során nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni a tetteges becsületsértés minősítését sem. Ugyan az ezt megvalósító cselekmények többsége is a véleménynyilvánítás kifejező eszközei, azonban azok, olykor mögöttes szándék nélküli, pusztán emberi méltóság sértésére irányuló magatartások.

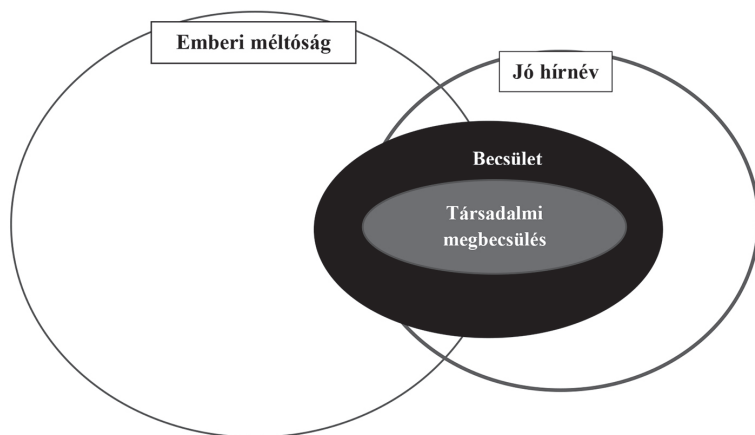
¹¹ Következésképpen tévesnek tekinthetők az emberi méltóságot a becsületsértésen belülre, vagy azzal szinonimaként használó megjelenések, például: Fővárosi Törvényszék Bf.11581/2016/6. számú határozata: A becsület, mint büntetőjogi védelemben részesített jogtárgy két elemből tevődik össze: egyrészt magában foglalja a társadalmi megbecsülést, másrészt az emberi méltóságot.

¹² Következésképpen hibás következtetést vont le a Nagykanizsai Járásbíróság a B.568/2012/18. számú határozatában, mikor azt állapította meg, hogy a becsület csorbítására alkalmas kifejezés minden olyan gyalázkodó, becsmérlő kifejezés, amely az emberi méltóságot, a sértett önbecsülését sérti. Ennek oka, hogy az objektív becsületfogalom lényege pont az, hogy nem a sértett szubjektív érzülete az irányadó, hanem az, hogy a gyalázkodó, becsmérlő kifejezés elérte-e az objektív határvonalat.

¹³ Például az Uj v. Hungary no. 23954/10., 2011.07.19. ítélet, vagy a Magyar Tartalomszolgáltató Zrt. és Index.hu Zrt. v. Hungary no. 22947/13., 2016.02.02. ítélet.

Ezekben az esetekben természetesen nem a véleménynyilvánítás szabadsága fog az emberi méltósággal konkurálni (hiszen attól, hogy a jogi tárgy sértése a legtöbbször ezzel kapcsolatban merül fel, kizárólagos megvalósulási formának nem tekinthető), hanem az ember általános cselekvési szabadsága ütközik más személy emberi méltóságával, melynek határát ugyancsak a bírói gyakorlat alakítja és alakította ki. Így az előző okfejtéssel ellentétben az emberi méltóság védett jogtárgybeli szerepének nélkülözhetetlenségét, álláspontom szerint, a tetteges becsületsértés indokolja.

A kifejtettekre tekintettel tehát a becsület és a társadalmi megbecsülés fogalma nem terjeszthető ki sem az emberi méltóság, sem a jó hírnévhez fűződő jog egészére, a becsület és a társadalmi megbecsülés pedig tágabb az emberi méltóságnál, azonban a jogi tárgy, a jogi személyek és egyéb jogalanyok miatt annak teljes egészét nem védelmezi. Ennek oka, hogy az alapjogba olyan értékek és érdekek is beletartoznak, melyek büntetőjogi oltalomban nem részesülnek.

2.1. Az emberi méltóság

Az emberi méltóság mind a becsület fogalmának, mind pedig az alapjogi katalógusnak a kiindulópontját, illetve – az Alaptörvény preambuluma¹⁴ és az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján¹⁵ – az emberi élet jogi definiálását jelenti. Az Alkotmánybíróság az emberi méltóságot az általános személyiségi jog egyik alapjának tekinti, és így ez az alapjog az ember, mint személy jogi megtestesítőjének egyik elemét képezi.¹⁶ A méltóságnak két dimenziója van. Abszolút jogként, az alapjogi katalógus csúcán álló,¹⁷ az

¹⁴ „Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.”

¹⁵ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat, 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat, 13/2014. (IV. 18.) AB határozat.

¹⁶ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat.

¹⁷ 37/2011. (V. 10.) AB határozat: Az emberi méltóság minden tárgyi jog megalkotásánál és alkalmazásánál a legfőbb alkotmányos vezérlő elv, az alkotmányos alapjogok, értékek és kötelezettségek rendszerének a

emberi lét egészét védő norma, általános személyiségi jogként pedig a személyiség fejlődését védő jog.¹⁸ Sólyom László párhuzamos véleményében tett megállapítása szerint „a méltóság oszthatatlan és redukálhatatlan, azaz az emberi státusz minimális feltétele, amely tehát egyetlen embertől sem vehető el.”¹⁹

Tekintettel arra, hogy az emberi méltósághoz való jog a legabsztraktabb jog,²⁰ jogtárgyi megítélése becsületfogalmi szempontból is komplexnek tekinthető. Az emberi méltósághoz való jog ugyanis olyan alapjog, mely résztartalmakból áll,²¹ ezért külön kell választanunk az egyenlő méltóság elvét a méltóság más tartamától.

Az egyenlő méltósághoz való jog korára, nemére, fajára, értelmi képességeire tekintet nélkül, lényének létezése révén megilleti az embert. Az emberi méltóság azonban a különböző személyeknél – szubjektív mivoltukra figyelemmel – eltérő tartammal is rendelkezik. A méltóság ugyanis egy olyan, egyénenként eltérő, egyedi tartalmakat is magában hordozni képes többlet, mely meg tudja különböztetni az egyik egyént a másiktól. Ez nem azt jelenti, hogy valaki méltósága egyenlőbb lenne annál a személynél, aki pl. a másik személy birtokában lévő címmel nem rendelkezik, csupán azt, hogy minden ember más, így az alapjog – és a becsület is – tartalmilag különböző dolgokat véd. A méltóság magában hordozza az egyenlő emberi méltóságot is, melyre tekintettel a negatív előélet vonatkozásában is megillet mindenkit a büntetőjogi oltalom, viszont az ember szubjektuma miatt eltérést is tartalmaz. Minden ember egyedi, így jogosult kiteljesedni, és képes a társadalmi megbecsülésének hátrányos megváltoztatására is. Miután pedig a méltóság az ember személyéhez igazodik, ezért mindenkit megillet ugyan, de van, akire olyan védelem is kiterjed, mely másra már nem vonatkozik. A védelem viszont ténylegesen, akkor is meg fogja illetni a személyt, ha a társadalommal szembefordult, vagy jogellenes cselekedetet valósít meg.

Az egyenlő méltóság jogi kategóriája történetileg az egyenlő jogképességet jelentette,²² ezt azonban Sólyom László további jogok szerzésének alapjával is azonosította. Az emberi méltósághoz való jog, az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen egyes életeteket jogilag másként kezelni, tekintve hogy akár erkölcsi szörnyetegről, akár nyomorékról van szó, az életük és méltóságuk egyaránt érinthetetlen.²³ A méltóságon ugyanis mindenki osztozik, függetlenül korától; tudati vagy erkölcsi

tényleges alapja. Az alapjogoknak anyagi tartalma van, és ez a tartalom az emberi méltóságból ered. Az egyes alapjogokat kifejezetten az emberi méltósággal, mint „anyajoggal” összefüggésben, azzal együtt, arra tekintettel kell értelmezni.

¹⁸ ZAKARIÁS Kinga: Az élethez és az emberi méltósághoz való jog. In: SCHANDA Balázs – BALOGH Zsolt (szerk.): *Alkotmányjog – Alapjogok*. Budapest, Pázmány Press, 2014. 77.

¹⁹ 23/1990. (X. 31.) AB határozat.

²⁰ ZAKARIÁS i. m. 76.

²¹ ZAKARIÁS i. m. 5.

²² Már az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 1. cikke is deklarálja, hogy *minden emberi lény szabadnak, egyenlő méltósággal és jogokkal születik*.

²³ 23/1990. (X. 31.) AB határozat Sólyom László párhuzamos indokolása.

állapotától, nemi vagy faji mivoltától; vagy attól, hogy emberi lehetőségeiből mennyit valósított meg.²⁴ Ezen abszolút érvényű jogi kötelezettség alól senki sem vonható ki.²⁵

Az emberi méltóság azonban nem sérthetetlen és nem korlátozhatatlan. A szükségesség-arányosság tesztjét szem előtt tartva, más alapjogok – például a véleménynyilvánítás szabadságának – érvényesülése érdekében bizonyos mértékig annak érvényesülését is vissza kell szorítani.²⁶ Mivel azonban mindkét alapjogra egyaránt vonatkozik a szükségesség-arányosság tesztje, ezért azok határa ott található, ahol kiegyenlítik egymást. Ennél a pontnál kapjuk meg azt, hogy hol kezdődik a büntetőjog által védett becsület, mint jogi tárgy. Azok a személyek ugyanis, akik a véleménynyilvánításukkal a szükségesség-arányosság tesztjét túllépve mások emberi méltóságát sértik, a rágalmazás vagy a becsületsértés tényállását megvalósítva, a becsületet, mint védett jogi tárgyat támadják.

A becsület megsértésének is vannak azonban elkövetési korlátai. Ilyen az, hogy a rágalmazás és becsületsértés jogi tárgya csak aktív, negatív tartamú magatartással sérthető. Egyetértek ezek alapján Szomora Zsolttal, akinek álláspontja szerint az el nem ismerés – jogtárgy sértés hiányában – nem valósít meg bűncselekményt.²⁷ Hiszen ha például valakinek az értékét azáltal vitatják, hogy érdemeit, kitüntetést érdemlő tevékenységét, vagy bizonyos tulajdonságait nem ismerik el, cselekvés hiányában maga a deliktum sem valósulhat meg.²⁸ Álláspontom szerint, ez alól akkor van kivétel, ha egy norma cselekvési kötelezettséget ír elő. Így, amennyiben pedig az elkövető ezt az előírt formális kötelezettségét megszegi, akkor adott esetben a nemtevés szintén tényállászerű lehet.

A 30/1992. (V. 26.) AB határozata értelmében:

„az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el. [...] A véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos hatályait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt

²⁴ TAKÁCS Albert: Az emberi méltóság elve a filozófiában és az alkotmányjogban. In: HAJAS Barnabás – SZABÓ Máté (szerk.): *Emberi méltóság korlátok nélkül. A gyermekek, a hajléktalanok és a gyülekezők jogai*. Országgyűlés Hivatala, 2009. 39.

²⁵ FRIVALDSZKY János: Az emberi méltóság helyes és helytelen kortárs jogfilozófiai értelmeiről, valamint az abból fakadó alapvető jogi követelményekből. In: FRIVALDSZKY János: *A jogfilozófia alapvető kérdései és elemei*. Budapest, Szent István Társulat, 2016. 162–163.

²⁶ 7/2014 (III. 7.) AB határozat [43].

²⁷ A tisztelet meg nem adása aktív, negatív tartamú magatartással megvalósítható. Ebben az esetben azonban a büntetőjogi felelősségre vonás a jogtárgy sértése miatt megalapozott. Ilyen például, ha a terhelt azzal a magatartásával, hogy polgári perben, beadványban tett kijelentéseivel a tárgyaló bírót, mint hivatalos személyt hivatásának gyakorlásával összefüggésben súlyosan bántó, sértő kifejezésekkel illette, őt érdektől vezérelt, tisztességtelen, jogtalan előnnyel befolyásolható személynek tüntette fel, s ezzel emberi méltóságában megsértette, a becsületsértés vétségét követte el. (BH 2016.1.4) A becsületsértés vétségét valósítja meg, aki az ellene folyamatban lévő büntetőeljárásban gyanúsítottként történő kihallgatása során a kihallgatását foganatosító rendőrt lealacsonyító, becsmérlő, az emberi méltóságot durván sértő kifejezésekkel illeti. (BH+ 2015.2.58.)

²⁸ SZOMORA i. m. 58.

nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakításának, illetőleg szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekeit is figyelembe vegye.”

Következésképpen, az emberi méltóság eltérő esetekben különböző mértékig korlátozható. A közügyek megvitatása például nagyobb teret enged a véleménynyilvánítás szabadságának, ezért ebben az esetben a közszereplők, az alapjog ezen aspektusa érvényesülése érdekében, nagyobb mértékű méltóságkorlátozásban részesülnek. A korlátozások azonban mindig meghatározott funkciókhoz vannak rendelve, illetve meghatározott körre vonatkoznak. Ilyennek tekinthetők a politikusokat érintő kijelentések, mely szituációk ugyan tág határok között részesülnek védelemben, azonban a véleménynyilvánítás szabadsága velük szemben sem határtalan. Nem kötelesek eltérni a bizonyos szintű hamis tényállításokat, a kizárólag magánéleti minőségükkel kapcsolatos jó hírnevet sértő kijelentéseket, vagy akár minden ténybeli alap nélküli becsületsértéseket sem.²⁹ Van azonban az emberi méltóságnak egy érinthetetlen volta is, mely semmilyen más jog érdekében nem hajolhat meg. Példaként említhető az ember tárgyiasításának tilalma,³⁰ ugyanis a méltóság teszi az embert emberré, és garantálja, hogy személy ne váljon eszközzé.³¹ Deli Gergely és Kukorelli István hasonló következtetésre jutott az emberi méltóság „régí” paradigmájának háromszintű elemzésének első szintjét illetően, megállapítva ezzel az alapjog érinthetetlen kategóriáját.³²

2.2. A jó hírnév és a becsület összefüggése

A becsület védelmének deklarálása már az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 12. cikkében szerepelt,³³ az Emberi Jogok Európai Egyezményének 8. cikke pedig a *Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való joggal* biztosít hasonló védelmet.³⁴

Az egyes államok jogrendszerei eltérően vélekednek a becsület és a jó hírnév vonatkozásáról. A spanyol és a lengyel magánjogi felfogás két elemből álló, de egységes személyiségi értéként fogadja el a becsület definícióját.³⁵ Az angol jog ezzel szemben

²⁹ TÓTH i. m. 197.

³⁰ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat: „Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva - a klasszikus megfogalmazás szerint - az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá.”

³¹ TAKÁCS i. m. 39.

³² DELI Gergely – KUKORELLI István: Az emberi méltóság alapja Magyarországon. *Jogtudományi Közlöny*, 2015/7–8. 341.

³³ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 12. cikk: Senkinek magánéletébe, családi ügyeibe, lakóhelye megválasztásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, sem pedig becsületében vagy jó hírnevében megsérteni. Minden személynek joga van az ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben a törvény védelméhez.

³⁴ JÓRI András: A magánszférájogok. In: JAKAB András (szerk): *Az alkotmányjog kommentárja II.* Budapest, Századvég, 2009. 2174.

³⁵ GÖRÖG Márta: A személyiség védelme a becsület és a jóhírnév vonatkozásában. In: CSEHI Zoltán – KOLTAY András – NAVRATYIL Zoltán (szerk.): *A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban.*

a rágalmazás alapjának a jó hírnévhez való jogot tekinti.³⁶ Magánjogi deklarálásával a német szabályozás adós marad, ezzel eredményezve a közel hatvan becsületfogalom jelentkezését.³⁷ Büntetőjogi definíciója azonban joggyakorlat központú, melynél a jó hírnév, mint külső becsület jelentkezik, amelyet a büntetőjog csak akkor véd, ha azt kiérdemelték.³⁸

A jó hírnév védelméhez való jognak – témánk tekintetében – az elsődleges jelentősége a már említett passzív alanyok miatt van. Ahogy azt már korábban is kifejtettem, emberi méltósága csak az emberi lénynek lehet,³⁹ ezért a többi oltalom alá eső személynél más alapjogból kell levezetni a védett jogi tárgyat. Erre a legalkalmasabb jogintézmény a jó hírnévhez való jog, ugyanis az Emberi Jogok Európai Bírósága minden elé kerülő rágalmazást és becsületsértést érintő ügyben a véleménynyilvánítás korlátozásának szükségességét a jó hírnév védelméhez vonatkozásában vizsgálja. Ezen túlmenően mind az EJEB,⁴⁰ mind pedig a hazai bíróságok gyakorlata alapján⁴¹ a jó hírnév védelme kiterjed a természetes személyekre, a jogi személyekre és a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyokra is egyaránt. Ezt a gondolatmenetet követve a rágalmazás és becsületsértés jogi tárgyát valójában a véleménynyilvánítással érintett ügyekben a jó hírnévhez való jogból is le lehet vezetni. Tekintettel azonban arra, hogy a jó hírnévhez való jogra egyaránt vonatkozik az emberi méltóságnál megállapított korlátozhatóság – ugyanis a szükségesség–arányosság tesztje alapján a jó hírnévhez való jog az érinthetetlen tartalomig korlátozható –, nem a teljes jó hírnév védelméhez való jog a védett jogi tárgy, hanem az azon belül definiálható becsület és társadalmi megbecsülés.

Meglátásom szerint azonban, a hazai jó hírnévhez való alapjog túlzottan a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerinti jóhírnév megsértése tényálláshoz igazodik. Példaként említendő

Budapest, Wolters Kluwer Kft., 2014. 154–155.

³⁶ Richard GARNETT: Rágalmazás turizmus vagy csak a sérelem orvoslása? Az angol jóhírnévhez való jog és az amerikai szólásszabadság jogának összehangolása a határon átnyúló rágalmazási ügyekben. *Magyar Jog*, 2010/9. 569–570.

³⁷ GÖRÖG i. m. 155.

³⁸ SZOMORA i. m. 48. Megállapításának alapját a normatív–faktuális modell képezi, ahol a súlypont az emberi méltóságból levezetett becsületsértésre helyeződik, s csak e mellett érvényesül a jó hírnév védelme, mint külső becsület.

³⁹ 23/1990. (X. 31.) AB határozat Dr. Lábady Tamás alkotmánybíró és Dr. Tresztyánszky Ödön alkotmánybíró párhuzamos véleménye: „Az emberi méltóság, mint a személyiség integritása, az emberi étellel együtt az emberi lényeket jelenti. A méltóság ember-voltunknak és értékünknek fölemelő és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényegünk rangja.”

⁴⁰ Az Emberi Jogok Európai Bírósága jogi személy jó hírnévének sérelmét tárgyalta például az Uj v. Hungary no. 23954/10., 2011.07.19. ítélet, vagy a Magyar Tartalomszolgáltató Zrt. és Index.hu Zrt. v. Hungary no. 22947/13., 2016.02.02. ítélet. ügyekben, míg az EJEB az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikkének megsértése miatti eljárásban, a természetes személy jó hírnévének védelmét vizsgálta többek közt a Lingens v. Austria no. 9815/82., 1986.07.08. ítélet; a Perna v. Italy no. 48898/99., 2003.05.06. ítélet; vagy a Karsai v. Hungary no.5380/07., 2009.12.01. ítélet. ügyek vonatkozásában.

⁴¹ Megjegyzendő, hogy ugyan a büntetőjogban a védelem a rágalmazás és a becsületsértés esetén is kiterjed a jogi személyekre és a személyösszességekre, azonban a polgári jogi gyakorlat szerint becsülete mindössze a természetes személyeknek van.

többek közt a 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat,⁴² illetve a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat,⁴³ melyekben az Alkotmánybíróság a büntetőjogi ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indokolásában a véleménynyilvánítás határáként említi *a mások emberi méltóságából fakadó becsületét és jó hírnevének védelmét*, vagy a 3147/2016. (VII. 22.) AB végzés, melyben a véleményszabadsággal szemben *az egyén becsületének és jó hírnevének büntetőjogi védelmét* állítja.⁴⁴ Álláspontom szerint, az Alkotmánybíróság az imént idézett tartalommal a polgári jogi jóhírnév megsértése–becsületsértés tényálláspárra utal, az ettől részben eltérő rágalmazás-becsületsértés büntetőjogi tényállások helyett. Ezt a következtetést támasztja alá az említett 3147/2016. (VII. 22.) AB végzés is, melyben *az egyén becsületének és jó hírnevének büntetőjogi védelmét* alátámasztó következetes Alkotmánybírói gyakorlatként – többek közt – a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat Indokolásának [31] bekezdésére utalással, a tényállítás és értékítélet kerül kifejtésre. Az ott kifejtettek ugyan a polgári jogi becsület–jóhírnév elhatárolásának megfelelnek, azonban a fogalompár büntetőjogilag nem értelmezhető. Ennek oka egyrészt, hogy ha jogi tárgy vonatkozásában nézzük a becsületet, akkor a becsületsértés szubszidiárius mivolta miatt, a rágalmazás tényállása mellett, a becsületsértés deliktumának alapjogi magját is képeznie kellene a jó hírnévnek. Másrészt, a tényállás értékítélet elhatárolásánál pedig ugyancsak nem alkalmazható, mert a csupán sértett előtt megvalósított becsületsorbitó tényállítás becsületsértésnek minősül. Így büntetőjogilag az Alkotmánybíróság indokolásaként megjelölt jó hírnév legfeljebb a társadalmi megbecsülés szinonímájaként lenne értelmezhető, melyet indokolatlannak tartok. Nem látom ugyanis megalapozottnak a jó hírnévhez való jog pusztá tényállításokkal szembeni védelemre történő leszűkítését. Ezen túlmenően a rágalmazás és a büntetőjogi becsületsértés passzív alanyai jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok is lehetnek. Ezért úgy vélem, a büntetőjogi becsületsértésnek szüksége van az EJEB gyakorlatához hasonló, tényállítással és értékítélettel szemben is védelmet nyújtó jó hírnév megközelítésre, különben embernek kellene tekintenünk a jogi személyt ahhoz, hogy az emberi méltóságból levezethessük a rá vonatkozó jogi tárgyat. Ez azonban abszurdum lenne.

A másik értelmezési lehetőség a Koltay András által is vázolt megközelítés, ami szerint lényegében a jogi személy mögött álló természetes személy becsülete sérül.⁴⁵ Ez utóbbi mindenképp érdekes megközelítésnek tekintendő, azonban mégis úgy vélem, hogy a polgári joggal ellentétben, a büntetőjog fikcionálja a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok becsületét. Ez a jog pedig – legalább a nem természetes személyek vonatkozásában – kizárólag a jó hírnévhez való jogból vezethető le, ennek okán indokoltnak találok a jó hírnév védelméhez való alapjogot a

⁴² 3328/2017. (XII. 8.) AB határozat Indokolás [32].

⁴³ 13/2014. (IV. 18.) AB határozat Indokolás [40].

⁴⁴ 3147/2016. (VII. 22.) AB végzés Indokolás [24].

⁴⁵ KOLTAY András: Az „általános személyiségi jog” azonosítása felé. Alkotmányjogi, magánjogi és büntetőjogi vizsgálódás. In: KOLTAY András – TÖRÖK Bernát (szerk.): *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején*. Budapest, Wolters Kluwer, 2017. 294.

polgári jogi jó hírnév megsértése tényállásától elválasztani, és a tényállításokon túl az értékítéletekkel szembeni védelemre is kiterjesztően értelmezni.

3. A becsület és a társadalmi megbecsülés

Az alapjogi háttér meghatározásánál a pontos jogi tárgy tartalmi definiálása problematikusabbnak tekinthető. Ahogy azt Szomora Zsolt is megfogalmazza: a testi épség vagy a vagyon büntetendő megsértését lényegében objektív ismérvekkel lehetséges de-terminálni. Ezzel szemben a becsület elleni támadás több bizonytalan tényezőtől függ: a sértett és a tettes helyzetétől, érzékenységétől, egymáshoz való viszonyától és egyéb körülményektől.⁴⁶ Felmerül tehát a kérdés, hogy egy ilyen mértékben szubjektivizált jogi tárgygyal rendelkező tényállást hogyan is lehet a joggyakorlatban alkalmazni?

A bírói gyakorlat a becsület alkalmazhatósága érdekében a fogalom objektívizálásához nyúlt.⁴⁷ Meg kell jegyezni, hogy a becsület objektívizálása vonatkozásában egyet értek Koltay Andrással, ugyanis ha azt a személy szubjektív becsületessége alapján kellene megítélni, akkor az eltérő individuumokra tekintettel a jogalkalmazás lehetlenné válna.⁴⁸ Ez azonban nem jelenti azt, hogy a becsület objektívizálása folytán az egyének szubjektíve nem érezhetik sértésként a határvonalat el nem érő véleménynyilvánításokat. Hanem csak annyit jelent, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága érdekében az emberi méltóságból és jó hírnévből levezethető becsületnek bizonyos esetekben engednie kell. Ennek következtében, pedig az Alaptörvény II. cikk és VI. cikk (1) bekezdésből eredő becsületet az Alaptörvény IX. cikkében foglalt véleményszabadság érvényesülése érdekében, a szükségesség–arányosság tesztjének megfelelően korlátozottan kell büntetőjogi védelemben részesíteni. Következésképpen, helyesnek tekinthető Szomora Zsoltnak a szubjektív–faktuális felfogást elutasító következtetése, hiszen a büntetőjog ténylegesen nem a becsületérzetet védelmezi. Ezzel magyarázható a joggyakorlat objektív becsületfogalmi elfogadása is. A kifejtettekre tekintettel tehát

⁴⁶ SZOMORA i. m. 46.

⁴⁷ 2017.5. Fővárosi Ítéltábla Határozata: „a becsület csorbítására objektíve alkalmas kifejezés használata becsületsértésnek minősül”. Fővárosi Ítéltábla Bhar.186/2016/13. számú határozata: A vád tárgyává tett kijelentés szubjektíve ugyan sérthette a magánvádlót, az érzékenységét negatívan érinthette, azonban objektíve nem volt alkalmas a becsület csorbítására. Ugyanakkor a „szemét” és „rohadék” kifejezések használata egy indulati kirohanás, egy erős hangvételű, kritikai. Pesti Központi Kerületi Bíróság B.34391/2011/13. számú határozata: A becsület csorbítására alkalmasság a rágalmazás bűncselekménye törvényi tényállásának olyan objektív ismérve, melyet nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hogy a tényállítás vagy a híresztelés alkalmas-e a becsület csorbítására, hanem e kérdésben az objektív értelmezés az irányadó. BH 2001.10.462.: A tényállítás becsület csorbítására alkalmas voltát nem a sértett szubjektív értékítélete, érzelmi beállítottsága vagy esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hanem annak van jelentősége, hogy a tényállítás objektív értelmezés alapján és a társadalomban kialakult általános felfogás szerint alkalmas-e a becsület csorbítására. 36/1994. (VI. 24.) AB határozat: bűncselekmény elkövetési magatartásai: más előtt, a becsület csorbítására objektíve alkalmas tény állítása, híresztelése, ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata (a továbbiakban: tényközlés), illetve a becsület csorbítására objektíve alkalmas kifejezés használata vagy cselekmény elkövetése (a továbbiakban: értékítélet).

⁴⁸ KOLTAY (2017) i. m. 278.

a büntetőjogi becsület azokkal a kijelentésekkel, kifejezésekkel és tevékenységekkel szemben nyújt védelmet, melyek az emberi méltóság bírói gyakorlat által megvont objektív határvonalat eléri, vagy meghaladja. Ezért a becsület valójában szűkítve, de – a természetes személyek vonatkozásában – azonosítható a bírói gyakorlatban kifejtett emberi méltósággal, mely „annak az igénynek a kifejezője, hogy a személyt, az egyént a társadalomban kialakult kulturált érintkezési mód minimális követelményeinek megfelelően kezeljék”.⁴⁹

A becsület fogalma mellett ki kell térni a társadalmi megbecsülés jogi tárgyára is. Ahogy az a törvényi tényállásból is kitűnik, a becsületsértés szubszidiárius a rágalmazás deliktumához képest. Ha a kódex nem szabályozná a rágalmazás tényállását, akkor a specialitás hiányában minden rágalmazást megvalósító cselekményt becsületsértésnek kellene minősíteni, ezért a rágalmazás védett jogi tárgya valójában a becsületen belül helyezkedik el.⁵⁰ A társadalmi megbecsülés tartalmát tekintve az emberről – pontositva a tulajdonságairól, magatartásáról, személyes értékeiről – kialakított, illetve a környezetében róla kialakult kedvező értékítélet,⁵¹ elismertségét jelenti.⁵²

4. Következtetések a becsületre vonatkozóan

Összegezve megállapítható, hogy a becsület fogalom esetén különbséget kell tennünk a becsületérzet és a büntetőjogi védelemben részesített becsület között. Ennek oka, hogy a szubjektíve érzett sérelem a bírói gyakorlat által objektivizált tényállás alapján nem feltétlenül jelenti a tényleges jogtárgy sértését. Éppen ezért a büntetőjogi becsületre éppúgy vonatkozik Koltay András megállapítása, mint az emberi méltóságra, ugyanis a méltóság a jog számára nehezen megközelíthető fogalom, ezért annak valamennyi részelemét összefoglalni és definiálni lehetetlen.⁵³ A társadalmi értékelés absztrakt kategória. Szomora Zsolt korábban idézett meglátásához hasonlóan Görög Márta is rávilágít a társadalom folyamatos átalakulására, melynek hatására az elfogadhatóság mércéje is állandóan változik.⁵⁴

⁴⁹ Fővárosi Bíróság Bkf.7533/2007/2.

⁵⁰ A következtetés alátámasztására szolgál többek közt a Debreceni Ítéltábla Bhar.47/2016/5. számú határozata, melyben az Ítéltábla kifejti, hogy a becsületsértés a rágalmazás kiegészítő tényállása.

⁵¹ Koltay András következtetése megegyezik a fent kifejtett ítéletekben megfogalmazottakkal, ugyanis álláspontja szerint, a védett jogi tárgya a „kedvező értékítélet”, így az értékítélet sérelme már önmagában is szankcionálható. Ld. KOLTAY (2017) i. m. 291.

⁵² Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság Bpk.269/2014/18.; Nyíregyházi Törvényszék Bf.574/2014/5.; Fővárosi Bíróság Bkf.7533/2007/2. Előzőekhez hasonlóan, ugyan polgári jogi ítélet vonatkozásában fogalmazta meg a Fővárosi Törvényszék, hogy az *emberi méltóság az egyén önbecsülésében testesül meg, amely az egyénnek azt az igényét fejezi ki, hogy a társadalmi kapcsolataiban kialakult érintkezési formákban az annak megfelelő elbánásban részesítsék.* (Fővárosi Ítéltábla Pf.20495/2015/6. számú határozata) A definíció ugyan az emberi méltóság fogalmát határozza meg, de úgy vélem, hogy a társadalmi megbecsülés, becsületen belüli elhelyezkedése folytán, a bírói gyakorlatnak megfelelő szintet elérő sérelem esetén a fenti definiálásnak megfelelő védelmet nyújt.

⁵³ KOLTAY (2016) i. m. 193.

⁵⁴ GÖRÖG i. m. 151.

Az Alaptörvény a becsület fogalmának meghatározásával adós marad, ennek hiányában pedig eltérő felfogás alakult ki a polgári jog és büntető jog területén a fogalmat illetően. A becsületnek az emberi méltóságból való levezethetőségében egyik jogág sem kételkedik, azonban arra vonatkozóan, hogy a jó hírnév a becsület fogalmi körébe vonható lenne-e, arról már eltérően vélekednek. A polgári jogi gyakorlat különbséget tesz a két fogalom közt, melynek elsődleges jelentősége abban rejlik, hogy a becsületnek csak természetes személy lehet a hordozója, a jó hírnévhez való jog pedig jogi személyeket is megillet. Ezzel szemben a jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok mindkét büntetőjogi deliktum passzív alanyai lehetnek, illetve a becsületsértés szubszidiaritása lévén a jó hírnév védelméhez való jogot is mindkét tényállás mögöttes alapjogának kell tekinteni.

A becsület tehát egy olyan nehezen definiálható fogalom, melynek védelme az emberi méltósághoz hasonlóan korra, nemre, értelmi színvonalra tekintet nélkül mindenkit egyenlően megillet, azonban tartalmát tekintve az egyes személyeknél ez a védelem másra terjed ki. Mivel minden személy önálló individuum, ezért mindenki más közegben mozogva, más eredményt elérve, más becsület-tartalommal rendelkezik. Ezeknek az elismerése nem kötelező mindenki számára, ugyanis a különböző személyek becsülete nem korlátozhatatlan mivoltában van jelen a társadalomban. Ennek korlátozására elsősorban egy másik alapjog, a véleménynyilvánítás szabadsága teremt lehetőséget, mely eltérő élethelyzetekben, eltérő korlátozási mércével jelenik meg. Az egyes alapjogoknak azonban összhangban kell állniuk egymással, éppen ezért annak kérdésére, hogy a becsület milyen mértékben korlátozható a véleménynyilvánítás érdekében, a szükségesség–arányosság tesztje ad választ. Egyes feladatok ellátása során – mint például a politikai tevékenység – a társadalmi érdek a véleménynyilvánítás szabadságát erősíti, éppen ezért az ilyen feladatot ellátó személyek becsülete – bizonyos esetekben – nagyobb korlátozásban részesül, mint a „hétköznapi” embereké.

Az ember mellett azonban a jogi személy és személyösszesség sérelmére is el lehet követni a rágalmazás és becsületsértést. Ezek azonban emberi mivoltuk hiányában nem tartoznak az emberi méltóság védelme alá, így az emberi méltóság alapjoga nem alkalmazható ezekre a személyformátumokra.⁵⁵ Az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően emberi méltósága csak emberi személynek lehet. Az emberi méltóság pedig az az alapjog, ami az embert emberré teszi, és amely megkülönbözteti az állatoktól, a robotoktól, vagy éppen a jogi személyektől. Egy jogi személyt pedig nem illethet meg emberi méltóság, ugyanis az emberi méltóság jogi személyre való kiterjesztése esetén a jogi személyt is megilletné az egyenlő emberi méltósághoz való jog, ennek megfelelően a jogi személy emberi mivoltot nyerne. Következésképpen a jogi személynek és a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyoknak nem lehet becsülete, mert ha becsülete lenne, akkor emberi méltósága is lenne. Emiatt a jogi személy és az egyéb jogalanyok esetén, a védett jogi tárgy csak a jóhírnév védelméhez fűződő jogból vezethető le.

⁵⁵ A személyformátum kifejezése azért helyes a jogi személyre és a személyösszességre, mivel a tanulmány alapjogi vonulatában következetesen az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelő emberi méltóságot is magába foglaló személy fogalmat használja. Ez pedig az említett két polgárjogi személy fogalomnak nem feleltethető meg.

